

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

3	3	8	3
---	---	---	---

Exam. Code :

0	4	0	4
---	---	---	---

Master of Arts (Sociology) 4th Semester
(2054)

FAMILY DYNAMICS IN CONTEMPORARY INDIA

Paper : SOC-O-843 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Question No. I is compulsory. Attempt **one** question from each unit.

I. Attempt all questions :

- (a) Vedic Marriage
- (b) Family of Orientation
- (c) Family of Procreation
- (d) Endogamy
- (e) Hypogamy
- (f) Changing filial relations
- (g) Family values
- (h) Nuclearization
- (i) Dyadic Relations
- (j) Desertion.

2×10=20

UNIT—I

II. Discuss in detail Traditional and Contemporary Marriage patterns.

15

III. Discuss the changing patterns of Marriage Alliance in India.

15

UNIT—II

- IV. Discuss the different trends that determines the regional variations in family types in different regions. 15
- V. Comment on the changing structural and functional aspects of Joint Family. 15

UNIT—III

- VI. Differentiate between familism and individualism in the light of changing family values. 15
- VII. What are the reasons responsible for change in Dyadic Relations? 15

UNIT—IV

- VIII. Write a note on Divorce. 15
- IX. Write a note on Marital Maladjustment. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— प्रश्न न. I अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

I. सभी प्रश्न करें :

- (क) वैदिक विवाह।
- (ख) आगमन परिवार।
- (ग) प्रजनन परिवार।
- (घ) अंतर विवाह नियम।
- (ङ) प्रतिलोम विवाह।
- (च) माता-पिता और बच्चों के बदलते हुये संबंध।
- (छ) परिवारिक कीमते।
- (ज) न्युक्लीकरण।
- (झ) जोड़ी संबंध।
- (ञ) परित्याग।

2×10=20

यूनिट-I

- II. समकालीन और परंपरागत शादी के तरीकों पर विस्तृत चर्चा कीजिए। 15
- III. भारत में बदल रहे जोड़ी संबंधों के बारे में बताएं। 15

यूनिट-II

- IV. उन कारकों का जिक्र करें जो अलग-अलग क्षेत्रों में परिवार की अलग-अलग किस्मों को निर्धारित करते हैं ? 15
- V. संयुक्त परिवार की संरचना और कार्यों में आने वाले परिवर्तनों के ऊपर टिप्पणी करें। 15

यूनिट-III

- VI. बदलती हुयी सामाजिक कीमतों की रोशनी में परिवारवाद और व्यक्तिवाद में अंतर करें। 15
- VII. जोड़ी संबंधों में तबदीली के लिए कौन से कारण जिम्मेवार हैं ? 15

यूनिट-IV

- VIII. तलाक के ऊपर नोट लिखें। 15
- IX. पारिवारिक कुसमायोजन के ऊपर नोट लिखें। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- I. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :
- (ੳ) ਬਹੁ ਵਿਆਹ
- (ਅ) ਅੰਤਰ ਵਿਆਹ ਨਿਯਮ
- (ੲ) ਆਗਮਨ ਪਰਿਵਾਰ
- (ਸ) ਪ੍ਰਜਣਨ ਪਰਿਵਾਰ
- (ਹ) ਪ੍ਰਤੀਲੇਖ ਵਿਆਹ

- (ਕ) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧ
 (ਖ) ਪਰਿਵਾਰਕ ਕੀਮਤਾਂ
 (ਗ) ਨਿਊਕਲੀਕਰਣ
 (ਘ) ਜੋੜੀ ਸੰਬੰਧ
 (ਙ) ਤਿਆਗ।

2×10=20

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਹ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
 III. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੇ ਜੋੜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ? 15
 V. ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਬਦਲਦੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ। 15
 VII. ਜੋੜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ? 15

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਤਲਾਕ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
 IX. ਵਿਵਾਹਿਕ ਕੁਅਨੁਕੂਲਣ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15